

1. Η ΚΡΙΣΗ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ...

Μέσο: . . . . . ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 05/10/2024 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 05/10/2024

Σελίδα: 54

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Η κρίση στη Μέση Ανατολή και το πυρηνικό πρόγραμμα της Τουρκίας

Η κλιμάκωση των ισραηλινών πολεμικών επιχειρήσεων και ο κίνδυνος γενικής περιφερειακής συρράξεως στη Μέση Ανατολή έχουν αυτονοήτως αναδειχθεί σε κύριο πολιτικό ζήτημα στην Τουρκία. Και τούτο δεν συνδέεται απλώς με την εγγύτητα της Τουρκίας στην εμπόλεμη περιοχή, αλλά και με τις διακρουθείσες περιφερειακές της φιλοδοξίες. Η Τουρκία αδυνατεί να προσφέρει στους μουσουλμάνους της Μέσης Ανατολής τη διπλωματική και στρατιωτική προστασία την οποία επαγγέλλετο ο πρόεδρος της. Ήδη κατά τα τελευταία έτη υποχρεώθηκε να μειώσει την υποστήριξή της στην Ισλαμική Αδελφότητα ως προϋπόθεση για την αποκατάσταση των σχέσεών της με κράτη όπως η Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και η Αίγυπτος. Αυτή μπορεί μεν να συνέβαλε στη βελτίωση των δεικτών της τουρκικής οικονομίας, η οποία όμως παραμένει ευάλωτη. Μία πιθανή εκτίναξη των τιμών της ενέργειας μπορεί να εκτροχιάσει το πρόγραμμα εξυγιάνσεως το οποίο με βαρύ πολιτικό κόστος εφαρμόζει η τουρκική κυβέρνηση. Επιπλέον οι τουρκικές εξαγωγές αλλά και

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ
ΙΩΑΝΝΗΣ
Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ

επενδύσεις στη Μέση Ανατολή απειλούνται με κάθε νέα κρίση.

Πέραν όμως των οικονομικών επιπτώσεων, υπάρχει και μια σημαντική συζήτηση στρατηγικού χαρακτήρος. Η αδυναμία ή αδιαφορία της διεθνούς κοινότητας να επιβάλει στην κυβέρνηση Νετανιάου στοιχειώδεις κανόνες του διεθνούς δικαίου πιθανόν να έχει μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Η δήλωση Ερντογάν ότι μετά την Παλαιστίνη και τον Λίβανο η Τουρκία βρίσκεται στο στόχαστρο του Ισραήλ μπορεί να ακούγεται υπερβολικά ή άτοπι, είναι ενδεικτικά όμως των συζητήσεων για τη στρατηγική αυτονομία και το δόγμα ασφαλείας της Τουρκίας. Οι υπάρχουσες αντιδυτικές και αντιαμερικανικές τάσεις εντός της τουρκικής κοινωνίας πρόκει-

ται να ενισχυθούν με λογικοφανή ή και λογικά επιχειρήματα. Η αντίληψη ότι η Δύση είναι ανακόλουθη όταν πρόκειται για την προστασία της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας και του Λιβάνου ή της ζωής των Ουκρανών και των Παλαιστινίων εμπειδώνεται. Αν διαπιστώνεται η αδυναμία ή αδιαφορία της διεθνούς κοινότητας να επιβάλει στοιχειώδεις κανόνες του διεθνούς δικαίου και να προστατεύσει την περιφερειακή ασφάλεια και σταθερότητα, τότε κράτη όπως η Τουρκία πιθανόν να στραφούν στην αυτοπροστασία πέραν του υπάρχοντος πλαισίου του διεθνούς δικαίου.

Το πυρηνικό πρόγραμμα της Τουρκίας αποτελούσε την πλέον αμφιλεγόμενη πτυχή της συζητήσεως για τη «στρατηγική αυτονομία» της Τουρκίας ακριβώς διότι αντέκειτο σε μια θεμελιώδη αρχή του συστήματος διεθνούς ασφαλείας, τη μη διασπορά των πυρηνικών όπλων. Ήδη με την αποπεράτωση και λειτουργία του πρώτου πυρηνικού εργοστασίου στο Ακουγιου της Μερσίνας η Τουρκία θα συμπεριληφθεί στα κράτη που χρησιμοποιούν πυρηνική ενέργεια για ειρηνικούς σκοπούς. Βάσει της

συμφωνίας λειτουργίας της ο απόλυτος έλεγχος της λειτουργίας αλλά και της τεχνολογίας του εργοστασίου παραμένει στα χέρια της ρωσικών συμφερόντων εταιρείας Rosatom. Το κίνητρο όμως της Τουρκίας να αποκτήσει πυρηνικά όπλα ενισχύεται σημαντικά από τα γεγονότα των τελευταίων ημερών.

Οπως η απόπειρα πραξικοπήματος της 15ης Ιουλίου 2015 συνέβαλε στην αύξηση της ρωσικής επιρροής επί της Τουρκίας, έτσι και η παρούσα κρίση στη Μέση Ανατολή μπορεί να λειτουργήσει ως αφορμή για περαιτέρω στρατηγική αποξένωση της Τουρκίας από τη Δύση. Η περιφερειακή αναξιοπιστία των Ηνωμένων Πολιτειών και η ανάδειξη του Ισραήλ σε απειλή εθνικής ασφαλείας για την Τουρκία περιπλέκουν τη ήδη δύσκολη σχέση της Τουρκίας με τον δυτικό κόσμο.

Ο Ιωάννης Ν. Γρηγοριάδης είναι αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Μπιλάκεντ και επικεφαλής του Προγράμματος Τουρκίας του **EVAMENET**.